

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**D. Bernardi Primi Clarævallensis Abbatis, Ordinis
Cisterciensium Antesignani, melliflui Ecclesiæ Doctoris
Sermones In Dominicis & Festa per annum**

Bernardus <Claraevallensis>

Ser. I. De fide vincente, & tribus testimoniis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39254

IN OCTAVA PASCHÆ,

De Fide vincente, & tribus testimoniis in cælo & in terra.

SERMO I.

Omne quod natum est ex DEO, vincit mundum, 1. Joan. 5.

Postquam Unigenitus Dei non rapinam arbitratus est esse se æqualem Deo, hominis quoque dignatus est fieri filius, & habitu inventus ut homo, non immerito jam de cœlesti generatione exiguitas humana præsumit. Neque enim indignum est Deo, eorum fieri patrem, quorum se Christus fecerit fratrem. Hinc est quod beatus Joannes (qui sæpius nobis ac studiosius hanc commendat adoptionem filiorum Dei) in ipso quoque Evangelii sui principio, *Quotquot, inquit^a, receperunt eum, dedit eis potestatem filios Dei fieri.* Huic ergo verbo simile est quod audivimus hodie de eius epistola recitari. *Omne, inquit^b, quod natum est ex DEO, vincit mundum.* Quotquot enim sunt Christi, cum Christo eos mundus odit, sed cum Christo superatur pariter & ab ipsis. *Nolite, ait^c, mirari si odit vos mundus: scitote quia priorem me vobis odio habuit.* Et item, *Confidite, inquit^d, quia ego vici mundum.* Sic nimirum manifesta fit sermonis illius veritas, quem ait Apostolus: *Quos præscivit, inquit^e, (haud dubium quin Deus Pater) & prædestinavit conformes fieri imagini Filii sui. Vide conformationem.* Post ipsum adoptantur, ut sit ipse primogenitus in multis fratribus: post ipsum odit mundus eos: post ipsum & ab eis vincitur mundus.

Bene ergo quod natum est ex Deo, vincit mundum, ut sit testimonium cœlestis generationis victoria tentationis: & sicut is qui filius est per naturam, mundum cum suo principe triumphavit: sic & nos victores inveniamur quotquot sumus filii adoptionis. Victores sanè, sed in ipso, qui confortat nos, in quo & possumus omnia: quia hæc est victoria quæ vincit mundum, fides nostra^d. Fide siquidem in Dei filios adoptamur; fidem in nobis mundus in maligno positus odit atque persequitur, fide quoque & vincitur sicut scriptum est. *Sancti per fidem vicerunt regna^e.* *Iustus, inquit^f, ex fide vivit.* Quoties ergo tentationi resistis, quoties vincis malignum, noli propriis tribuere viribus, noli in te sed magis in Domino gloriari. Quando enim foris ille armatus tuæ cæderet infirmitati? Audi deniq; quid Dominici constitutus pastor ovilis admoneat: *Adversarius, inquit, vester diabolus tanquam leo rugiens circuit quærens quem devoret: cui resistite fortes in fide^g.* Vides quemadmodum sibi veritatis testimonia concinant: Paulus, fide regna vicisse sanctos^h, Petrus principi mundi resistendum in fideⁱ, Joannes quoque, *Hæc est, inquit^k, victoria quæ vincit mundum, fides nostra.*

Sequitur:

De filiatione
Christianorum
adoptiva.

* Ioan. 1. a

* b 1. Io. 15. a

c Ioan. 15. c

d Ioan. 16. g

e Rom. 8. f

Victoria tenta-
tionis testi-
monium cœ-
lestis genera-
tionis.

d 1. Ioan. 5.

Fide vinci-
mus hostes.

e Hebr. 11. f

f Abac. 2. &

Rom. 1. c

g 1. Petr. 5. b

h Hebr. 11. f

i 1. Petr. 5. c

k 1. Ioan. 5. a

Sequitur: *Quis est qui vincit mundum, nisi qui credit quoniam Iesus est filius DEI?* Certum id quidem, Fratres, omnem qui non credit in Filium Dei, ex hoc ipso jam non modò victum esse, sed etiam iudicatum. Sine fide enim impossibile est placere Deo. Veruntamen potest fortè movere quòd tam multos videmus credentes Jesum filium Dei esse, adhuc tamen mundi nihilominus cupiditatibus irretitos. Quid ergo ait: *Quis est qui vincit mundum, nisi qui credit quia Iesus est filius Dei*, cum & ipse jam mundus id credat? An non ipsi quoque dæmones & credunt & contremiscunt? Sed dico: Putasne filium Dei reputat Iesum, quisquis ille est homo, qui ipsius nec terretur comminationibus, nec attrahitur promissionibus, nec præceptis obtemperat, nec consiliis acquiescit? Nonne is etiam si fateatur se nosse Deum, factis tamen negat? Porro *fides sine operibus mortua est in semetipsa*. Nec sanè mirum videri potest si nequam vincit, quæ nec vivit quidem.

Quæris quænam sit vidua & victoriosa fides? Illa sine dubio, per quam Christus habitat in cordibus nostris. Christus enim & virtus est & vita nostra. *Cum Christus apparuerit vita vestra* (ait Apostolus ^m) *tunc & vos apparebitis cum ipso in gloria*. Unde gloria nisi de victoria? aut quare cum ipso apparebitis, nisi quia in ipso & vincimus: Denique si his tantum data est potestas filios Dei fieri, qui suscipiunt Christum de his quoque solis intelligendum est quod dicitur ⁿ: *Omnis qui natus est ex DEO, vincit mundum*. Inde est quod hic quoque cum dixisset, *Quis est qui vincit mundum, nisi qui credit quia Iesus est filius Dei?* ut planius faceret eam commendari fidem, per quam (ut dictum est) Christus in cordibus nostris habitat, addidit continuò de ipsius adventu dicens ^o: *Hic est qui venit per aquam & sanguinem Iesus Christus*. Adhuc autem supereminentiorem viam ostendens, *Et spiritus est*, inquit, *qui testificatur quoniam Iesus est filius DEI*. Sanè quod interponit, signanter repetens, *Non in aqua solum, sed in aqua & sanguine*, ad Moyse differentiam arbitror accipiendum. Moyse quidem in aqua venit, à qua & nomen accepit ut Moyse vocaretur.

Recolant quibus nota est historia veteris testamenti ^p quemadmodum in Ægypto dum parvuli omnes Israelitici germinis necarentur, expositum in aquis Moysen seu tulerit filia Pharaonis. Et vide si non manifestè Christi & in hoc ipso videtur præcessisse figura. Simile nempe cum Pharaone etiam Herodes suspicione laborans, ad eadem conversus est crudelitatis argumenta, sed eodem modo est ipse delusus. Utrobique pro unius suspecta persona trucidatur numerositas puerorum: utrobique qui quærebatur, evadit. Et quomodo Moysen filia Pharaonis, ita

* Ibidem.

Cur tam multi credentes, & tamen non vincentes.
o Iacob. 2. d

I Iacob. 2.
Quænam vidua & victoriosa fides.

m Coloss. 3. a

n I. Ioan. 5. 2

o Ibid.

p Exod. 2. b

Moyse typus Christi.
Pharaonis & Herodis comparatio.

¶ Apoc. 17. c
Christus venit
in aqua &
Sanguine.

Testimonium
aqua & san-
guinis.

Testimonium
spiritus.

¶ Rom. 5. a

¶ 1. Cor. 13. a

Martyrium
spirituale.

¶ Psal. 6. a

Christum quoque Ægyptus (quæ non immeritò Pharaonis intelligitur filia) suscepit conservandum. Manifestè tamen plusquam Moyſes hic, utpote qui venerit non in aqua tantùm, sed in aqua & sanguine. Aquæ enim multæ, populi multi. Venit ergo in aqua tantùm, qui congregavit quidem populum, sed populum non redemit. Nam & ipsa quoque de servitute Ægyptia liberatio, non Moyſi, sed Agni sanguine facta est, liberandos nos præfigurans à vana nostra conversatione huius sæculi, sanguine Agni immaculati Christi JESU. Hic est verus legifer noster, apud quem copiosa est redemptio, mortuus est enim non tantum pro gente, sed ut filios Dei qui dispersi erant, congregaret in unum. Memento sanè hunc esse Joannem, qui vidit, & testimonium perhibuit: (& scimus quia verum est testimonium eius,) exiisse de latere Domini dormientis in cruce sanguinem simul & aquam: quo videlicet dormienti novo Adæ nova de latere suo proferretur pariter & redimeretur Ecclesia.

Sic ergo hodie quoque ad nos per aquam & sanguinem venit, ut sit aqua & sanguis testimonium adventus eius, fideique victricis. Non solum autem, sed testimonium est maius his quod perhibet *spiritus veritatis*. Horum trium testimonium verum certumque est, & felix anima quæ meretur illud accipere. *Tres enim sunt qui testimonium dant in terra: spiritus, aqua, & sanguis.* In aqua quidem baptismum intellige, in sanguine martirium, in spiritu charitatem. Spiritus enim est qui vivificat, & fidei vita dilectio. Denique si quæris quid spiritui & charitati? respondeat Paulus: *Quia charitas Dei diffusa est in cordibus nostris per Spiritum sanctum, qui datus est nobis.* Necessario quoque Spiritus additur aquæ & sanguini, cum (eodem Apostolo teste) sine charitate quicquid habeas, nihil proſit.

Jam verò, quia Baptismum aquæ, Martirium diximus sanguine designari; memento & unicum & quotidianum esse Baptismum, similiter & Martirium. Est enim & martirii genus, quædam effusio sanguinis in quotidiana corporis afflictione. Est baptismus aliquis in compunctione cordis, & lachrymarum assiduitate. Sic quippe infirmis & pusillis corde necesse est, ut quem semel pro Christo ponere non sufficiunt, saltem mitiori quodam sed diuturniori martirio sanguinem fundant. Sic & Baptismi sacramentum quoniam iterari non licet, his qui sæpius in multis offendunt, frequenti oportet ablutione suppleri. Unde & Prophetæ: *Lavabo, inquit, per singulas noctes lectum meum: lachrymis meis stratum meum rigabo.* Vis ergo nosse quis est qui vincit mundum? Quæ in eo vincenda sunt, diligentius intueri. Siquidem & hoc ipsum beatus iste

iste Joannes indicat, dicens " : *Charissimi, nolite diligere mundum, neque ea que in mundo sunt. Omne enim quod in mundo est, concupiscentia carnis est, concupiscentia oculorum, & ambitio seculi.* Hæ sunt tres turmæ quas fecerunt Chaldæi : sed memini quoque sanctum Jacob fecisse tres turmas, cum timeret à facie Esau rediens de Mesopotamia * . Er vobis ergò adversus triplex genus tentationis triplici opus est munimento, ut *carnis* quidem concupiscentia ipsius mortificatione vincatur, quam, si meministis, in sanguinis testimonio diximus intelligendam : *oculorum* verò concupiscentiam superet studium compunctionis, & assiduitas lachrymarum. Porro *ambitionis* vanitatem virtus charitatis excludat, quæ sola castificat animam, sola purgat intentionem. Certum quippe triumphati mundi testimonium est, si corpus castiges, & subjicias servituti, ne perniciofa libertate serviat voluptati; si fletui præbeas oculos magis quàm petulantia, vel curiositati; si denique spiritali dilectione flagrans nulli animum dederis vanitati.

Meritò sanè unus est, qui in terra pariter & in cælo testimonium perhibet Spiritus : quia sive corporis afflictio cessabit, sive lachrymarum fons exsiccabitur, sed charitas nunquam excidit. Prælibatio quædam est in præsentia, consummatio & plenitudo in futuro manet. Veruntamen licet maneat post aquam & sanguinem spiritus, (aqua quippe & sanguis regnum DEI non possidebunt) interim tamen aut vix aut nullo modo invenire est spiritum sine illis, *quoniam hi tres, inquit, unum sunt* : ut quolibet ex his tribus deficiente, adesse cætera non præsumas. Simul verò cuncta * testimonia ista credibilia facta sunt nimis, nec poterit cui in terris suppetunt hæc, carere testimonio vel in cælis. Confitetur Dei Filium coram hominibus non verbo neque lingua, sed opere & veritate : & Filius quoque confitebitur eum coram Angelis Dei. An verò ei deesse poterit in testimonio Pater, cui Filium videat attestantem? Sine dubio confitebitur & ipse quod viderit in abscondito. Sed neque Spiritus quidem à Patre Filioque dissentiet, quippe qui Patris Filiique sit spiritus. Denique quonam modo careat testimonio eius in cælo, qui habere illud meruit & in terra? *Tres ergo sunt qui testimonium dant in cælo, Pater, & Filius, & Spiritus sanctus.* Et ne quam forte dissonantiam suspiceris, *hi tres unum sunt.* Magnum profectò habituri sunt testimonium quos in cælo Pater susceperit tanquam filios & hæredes, Filius adsciverit tanquam fratres & cohæredes, Spiritus Sanctus adhærentes Deo unum spiritum faciat esse cum eo. Est enim spiritus ipse indissolubile vinculum Trinitatis, per quem sicut Pater & Filius unum sunt, sic & nos unum sumus in ipsis, eo miserante, qui pro discipulis hoc ipsum orare dignatus est, JESU Christo Domino nostro,

* 1. Joan. 2. b

* Gen. 32. b

*Adversus
triplices ten-
tationes tri-
plex muni-
mentum
Mortificatio,
Compunctio,
Charitas.
Mundi tri-
umphati testi-
monium.*

* al. iuncta.

*De testimonio
Patris & Filii
& Sp. S. in
cælo, ob devi-
ctum mundū.*

* 1. Joan. 5.